

Sanskrit

Time : 3 Hours]

PAPER - II

[Max. Marks : 100

- Note :** 1. All questions should be attempted.
2. Question Nos. 1,2,3,4 and 14 may be answered in the medium of instruction of the Candidate.
3. The remaining questions should be answered in Devanagari Script only.

1. प्रतिपदार्थं तात्पर्यं च लिखत ।

$1 \times 8 = 8$

एहि विश्वात्मने वत्से भिक्षासि परिकल्पिता ।

अर्थनो मुनयः प्राप्तं गृहमेधिफलं मया ॥

अथवा

पत्रा तु काननं गत्वाचोदयेन समं सुखम् ।

प्रेम्णा च मातृबन्नित्यं तस्य सेवां चकार सा ॥

2. शिवपार्वत्योः विवाहार्थं सप्तर्षीणां प्रयत्नं विशदयत ।

$1 \times 8 = 8$

अथवा

पत्रा उदयस्य रक्षणेन स्वदेशभक्तिं कथं निरूपितवती ?

3. उपमन्योः गुरुभक्तिं वर्णयत ।

$1 \times 8 = 8$

अथवा

हस्तिपकः कथं राजा जातः ? विशदयत ।

4. रघुकौत्सयोः संभाषणं लिखत ।

$1 \times 8 = 8$

अथवा

इन्द्रेण कर्णः कथं वश्चितः ?

5. द्वौ ससन्दर्भ व्याख्यात। $2 \times 3 = 6$

- a) अशोच्या हि पितुः कन्या सद्भर्तृप्रतिपादिता।
- b) प्रियेषु च हितेषु च।
- c) कर्तुं यतध्वं जगतां हिताय।
- d) प्रेमणा च मातृवत्रित्यं तस्य सेवां चकार सा।

6. द्वौ ससन्दर्भ व्याख्यात। $2 \times 3 = 6$

- a) नैषा न्याय्या गुरुवृत्तिः।
- b) किं तद्वैराग्य कारणम्?
- c) किं मां सामान्यं भावयति भवान्?
- d) हितैषी ते कथयामि।

7. द्वौ समाधत्त। $2 \times 2 = 4$

- a) विश्वस्य कर्मणां साक्षी कः?
- b) कीदृशं वादिनं मन्त्रिणं राजानः अवमन्यन्ते?
- c) विष्णुं के तुष्टुवुः?
- d) साधूनां स्वभावः कीदृशः भवति?

8. द्वौ समाधत्त। $2 \times 2 = 4$

- a) देवभिषजौ कौ?
- b) कः विदूषकचक्रवर्ती?
- c) पञ्चतन्त्रम् केन विरचितम्?
- d) गजप्रशिक्षणे नितरां निपुणः कः?

9. समग्रं पठित्वा समाधत्त। $5 \times 1 = 5$

कस्मिंश्चित् वने एकः सिंहः पल्या सह वसति स्म। तस्य पल्ली पुत्रद्वयं प्रसूतवती। सिंहः प्रतिदिनं मृगान् मारयित्वा मांसम् आनीय पल्लीपुत्रेभ्यः ददाति स्म। एकदा सिंहः मृगान्वेषणार्थं वने अटनसमये एकं शृगालशिशुं दृष्टवान्। तं शिशुं आनीय पल्याः हस्ते दत्तवान्।

प्रश्ना :

- a) वने सिंहः क्या सह वसति स्म ?
- b) का पुत्रद्वयं प्रसूतवती ?
- c) सिंहः मांसम् आनीय केभ्यः ददाति स्म ?
- d) एकदा सिंहः कं दृष्टवान् ?
- e) सिंहः पत्न्याः हस्ते कं दत्तवान् ?

10. द्वौ शब्दौ संपूर्ण लिखत ।

$$2 \times 6 = 12$$

- a) भिषक् b) मनस् c) तद् (पुं) d) किम् (स्त्री)

11. त्रीणि नामनिर्देशपूर्वकं सन्धत ।

$$3 \times 2 = 6$$

a) भानु + उदयः	b) महा + ऋषिः
c) सदा + एव	d) वाणी + एका
e) पौ + अकः	f) दिक् + गजः

12. द्वौ नामनिर्देशपूर्वकं विघटयत ।

$$2 \times 2 = 4$$

- a) देव्याज्ञा b) जगन्नाथः c) षडाननः d) बालः करोति

13. त्रयाणां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहवाक्यानि लिखत ।

$$3 \times 2 = 6$$

a) रामकृष्णौ	b) रामानुजः
c) अधर्मः	d) पीताम्बरः
e) पञ्चरात्रम्	f) कृष्णसर्पः

14. अनुवदत ।

$$5 \times 1 = 5$$

- a) अम्ब मह्यं मा कुपः ।
- b) सूर्यः प्राच्यां दिशि उदेति ।
- c) अस्ति वाराणस्यां कर्पूरपटको नाम रजकः ।
- d) उपमन्युः धौम्यस्य शिष्यः ।
- e) पाटलीपुत्रे विष्णुशर्मा नाम महापण्डितः आसीत् ।

5. द्वौ ससन्दर्भ व्याख्यात। $2 \times 3 = 6$

- a) अशोच्या हि पितुः कन्या सद्भर्तुप्रतिपादिता।
- b) प्रियेषु च हितेषु च।
- c) कर्तुं यतध्वं जगतां हिताय।
- d) प्रेम्णा च मातृवन्नित्यं तस्य सेवां चकार सा।

6. द्वौ ससन्दर्भ व्याख्यात। $2 \times 3 = 6$

- a) नैषा न्याय्या गुरुवृत्तिः।
- b) किं तद्वैराग्य कारणम्?
- c) किं मां सामान्यं भावयति भवान्?
- d) हितैषी ते कथयामि।

7. द्वौ समाधत्त। $2 \times 2 = 4$

- a) विश्वस्य कर्मणां साक्षी कः?
- b) कीदृशं वादिनं मन्त्रिणं राजानः अवमन्यन्ते?
- c) विष्णुं के तुष्टुः?
- d) साधूनां स्वभावः कीदृशः भवति?

8. द्वौ समाधत्त। $2 \times 2 = 4$

- a) देवभिषजौ कौ?
- b) कः विदूषकचक्रवर्ती?
- c) पञ्चतन्त्रम् केन विरचितम्?
- d) गजप्रशिक्षणे नितरां निपुणः कः?

9. समग्रं पठित्वा समाधत्त। $5 \times 1 = 5$

कस्मिंश्चित् वने एकः सिंहः पल्या सह वसति स्म। तस्य पल्ली पुत्रद्वयं प्रसूतवती। सिंहः प्रतिदिनं मृगान् मारयित्वा मांसम् आनीय पल्लीपुत्रेभ्यः ददाति स्म। एकदा सिंहः मृगान्वेषणार्थं वने अटनसमये एकं शृगालशिशुं दृष्टवान्। तं शिशुं आनीय पल्याः हस्ते दत्तवान्।

प्रश्ना :

- a) वने सिंहः कया सह वसति स्म ?
- b) का पुत्रद्वयं प्रसूतवती ?
- c) सिंहः मांसम् आनीय केभ्यः ददाति स्म ?
- d) एकदा सिंहः कं दृष्टवान् ?
- e) सिंहः पत्न्याः हस्ते कं दत्तवान् ?

10. द्वौ शब्दौ संपूर्ण लिखते।

$$2 \times 6 = 12$$

- a) भिषक्
- b) मनस्
- c) तद् (पुं)
- d) किम् (स्त्री)

11. त्रीणि नामनिर्देशपूर्वकं सन्धते।

$$3 \times 2 = 6$$

a) भानु + उदयः	b) महा + ऋषिः
c) सदा + एव	d) वाणी + एका
e) पौ + अकः	f) दिक् + गजः

2. द्वौ नामनिर्देशपूर्वकं विघटयते।

$$2 \times 2 = 4$$

- a) देव्याज्ञा
- b) जगन्नाथः
- c) षडाननः
- d) बालः करोति

13. त्रयाणां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहवाक्यानि लिखते।

$$3 \times 2 = 6$$

a) रामकृष्णो	b) रामानुजः
c) अधर्मः	d) पीताम्बरः
e) पञ्चरात्रम्	f) कृष्णसर्पः

14. अनुवदते।

$$5 \times 1 = 5$$

- a) अम्ब महां मा कुपः ।
- b) सूर्यः प्राच्यां दिशि उदेति ।
- c) अस्ति वाराणस्यां कर्पूरपटको नाम रजकः ।
- d) उपमन्युः धौम्यस्य शिष्यः ।
- e) पाटलीपुत्रे विष्णुशर्मा नाम महापण्डितः आसीत् ।